

มาตรฐาน 5ส
คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มาตรฐาน 5ส : สายห้องปฏิบัติการ

มาตรฐาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบหลัก	มี	ไม่มี
1. ป้ายชื่อ/หมายเลขห้อง	หมายเลขห้องปฏิบัติการ/มีป้ายบอกชื่อห้องปฏิบัติการ .1	งานอาคารและ เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
2. บอร์ดติดประกาศ	1. มีบอร์ดติดประกาศหรือระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องปฏิบัติการ ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ติดชื่อผู้รับผิดชอบและแบ่งพื้นที่ของ บอร์ดติดประกาศ 2. ประกาศต่างๆ ติดอย่างมีระเบียบเป็นแนวเดียวกัน และปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยอยู่เสมอ 3. ควรทำความสะอาดและสะอาดอยู่เสมอ	เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
3. ห้องปฏิบัติการ	1. พื้นห้องทำความสะอาดประจำวัน สะอาด ไม่มีคราบสกปรก 2. ผนัง ฝ้าเพดาน หน้าต่าง กระจก มู่ลี่ ทำความสะอาดอยู่เสมอ ดูสะอาด 3. ไม่มีสิ่งของกีดขวางทางเดิน มีแสงสว่างเพียงพอ 4. มีถังขยะ/ที่ทิ้งเศษแก้ว มีถุงพลาสติกรองรับ มีฝาปิดมิดชิด มีจำนวน และจัดวางในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่มีขยะตกค้าง 5. พัดลม/เครื่องปรับอากาศ ทำความสะอาดอยู่เสมอ ดูสะอาดและพร้อมใช้งาน 6. ปิดพัดลม/เครื่องปรับอากาศ ถอดปลั๊กไฟของเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ทุกครั้งหลังเลิกใช้งานในแต่ละวัน 7. แก้วจัดวางเป็นระเบียบ และสอดเข้าที่ทุกครั้งหลังกู้จากโต๊ะ 8. มีแผนผังการปิด/เปิดไฟ 9. มีป้ายชื่อผู้รับผิดชอบกำกับ 10. จัดเก็บเครื่องแก้ว สารเคมี และอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ประจำที่และเป็นระเบียบ	เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ และงานแม่บ้าน		
4. โต๊ะเตรียมปฏิบัติการ/ โต๊ะปฏิบัติการ	1. จัดวางเครื่องมือวิทยาศาสตร์ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประจำวันให้เป็นระเบียบ 3. วางสารเคมี/สารละลาย/อาหารเลี้ยงเชื้อ/วัสดุตัวอย่างในจำนวนที่เหมาะสมต่อการใช้งาน จัดเก็บและทำความสะอาดโต๊ะหลังเลิกใช้งานในแต่ละวัน 2. มีป้ายระบุชื่อสารละลาย/ชื่อสารเคมีระบุชัดเจนข้างภาชนะ 2. ทำความสะอาด จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบหลังใช้งานเสร็จในแต่ละวัน 4. อ่างล้างมือทำความสะอาดประจำวัน ไม่มีคราบสกปรก (ยกเว้นคราบสกปรกที่ซึมอยู่ในเนื้อของอ่างล้างมือ)	เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		

มาตรฐาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบหลัก	มี	ไม่มี
5. เครื่องมือวิทยาศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> มีแผนผังระบุตำแหน่งของเครื่องมือวิทยาศาสตร์ มีป้ายบอกวิธีการใช้ที่ถูกต้อง ชัดเจน ตามลักษณะการใช้งานของแต่ละเครื่องมือ ติดในบริเวณที่มองเห็นได้ง่าย หรือคู่มือการใช้งานครุภัณฑ์ประจำเครื่อง จัดวางให้เป็นระเบียบ ในตำแหน่งที่เหมาะสม สะอาด ไม่มีคราบสกปรก บริเวณที่วางเครื่องมือวิทยาศาสตร์ มีเฉพาะอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง บันทึกการใช้งาน จัดวางในตำแหน่งประจำเครื่อง เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ชำรุดแต่ยังสามารถใช้งานได้ ให้ติดป้ายบอกการชำรุด และขอควรวางในการใช้งาน 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		
6. ตู้เก็บ/ลิ้นชัก/ชั้นวางวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ เครื่องแก้ว	<ol style="list-style-type: none"> มีป้ายชื่อ/สัญลักษณ์ ระบุอย่างชัดเจน จัดเก็บในจำนวนที่เหมาะสม จัดเก็บแยกเป็นประเภท/หมวดหมู่ มีการทำความสะอาดและสะสางอยู่เสมอ 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		
7. ตู้เก็บ/ชั้นวางสารเคมี	<ol style="list-style-type: none"> มีการจัดเก็บแยกเป็นประเภท/หมวดหมู่/ตามตัวอักษร มีป้ายชื่อระบุอย่างชัดเจน จัดเก็บเรียงตามหลัก FIFO (First In First Out) ในจำนวนที่เหมาะสม มีป้ายชื่อสารเคมีอย่างชัดเจน ระบุอยู่ข้างขวด ทำความสะอาดอยู่เสมอ มีป้ายเตือนบอกสารเคมีอันตราย (ถ้ามี) มีสมุดบัญชีควบคุมการจัดเก็บเพื่อความสะดวกในการค้นหาและจัดเก็บ ประกอบด้วย รายชื่อสารเคมี สถานที่จัดเก็บ/ระบุชั้นที่เก็บเป็นต้น ไม่มีของใช้ส่วนตัวหรือสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		
8. ตู้แช่/ตู้เย็นเก็บสารเคมี	<ol style="list-style-type: none"> จัดเก็บเฉพาะสารเคมี สารละลาย น้ำยา จัดวางเป็นระเบียบในจำนวนที่เหมาะสม มีการสะสางสม่ำเสมอ มีป้ายชื่อสารเคมีอย่างชัดเจน ระบุอยู่ข้างขวด ทำความสะอาดสม่ำเสมอทั้งภายในและภายนอกตู้ บนหลังตู้สะอาด ไม่มีคราบสกปรก ฝุ่นละออง ไม่มีสิ่งกีดขวางบนหลังตู้ 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		
9. ห้องเย็น/ห้องแช่เยือกแข็ง	<ol style="list-style-type: none"> จัดเก็บเฉพาะวัสดุตัวอย่าง ใส่กล่องหรือภาชนะที่เหมาะสม พร้อมทั้งติดป้ายบ่งชี้ จัดวางบนชั้นวางตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ ไม่วางบนพื้นห้อง ทำความสะอาดประตู ม่านพลาสติก ชั้นวาง พื้น ผนัง ให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบตำแหน่งน้ำแข็งที่เกาะตามจุดต่างๆ ในห้อง (เฉพาะห้องแช่เยือกแข็ง) 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		
10. ห้องบ่ม	<ol style="list-style-type: none"> มีการจัดบ่มเฉพาะ เช่น อาหารเลี้ยงเชื้อ วัสดุตัวอย่าง โดยจัดวางให้เป็นระเบียบ บรรจุในภาชนะที่เหมาะสม พร้อมทั้งติดป้ายบ่งชี้ มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีคราบสกปรก 	เจ้าของห้องปฏิบัติการ		

มาตรฐาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบหลัก	มี	ไม่มี
	3. ตรวจสอบการทำงานอย่างสม่ำเสมอ			
11. ห้องเก็บถังแก๊ส	1. จัดวางถังแก๊สในจุดที่กำหนด มีป้ายบ่งชี้เรียบร้อย 2. มีสายโซ่หรือวัสดุอื่นคล้องถังแก๊สให้ตั้งยืนอย่างมั่นคง หรือวางอยู่ในบริเวณที่ถังแก๊สหนักได้ยาก 3. ตรวจสอบสถานะการใช้แก๊ส และปิดแก๊ส หลังใช้งานทุกครั้ง 4. ทำความสะอาดพื้น ผนัง และท่อแก๊ส อย่างสม่ำเสมอ	เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
12. การจัดเก็บของเสียและสารเคมีที่ใช้แล้ว (Waste)	1. มีการจัดเก็บและแยกของเสียจากสารเคมีไว้ในภาชนะที่เหมาะสม 2. ที่ขวด/ภาชนะเก็บของเสีย มีฉลากระบุชื่อ/ประเภทของเสียอย่างชัดเจน 3. มีบริเวณจัดเก็บ/วางภาชนะของเสียที่แยกเป็นสัดส่วน/มีป้ายระบุตำแหน่ง/บริเวณที่ชัดเจน	เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
13. เส้นทางหนีไฟ/ ทางออก**	1. มีป้าย/สัญลักษณ์แสดงเส้นทางหนีไฟ/ทางออก 2. ไม่มีสิ่งกีดขวาง	งานอาคารและ สถานที่และ เจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
11. มีแผนป้องกันและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย**	1. มีแผนป้องกันและการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน 2. ทุกคนรู้แผนป้องกันฯ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อเกิดอัคคีภัย	งานอาคารสถานที่ และเจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		
12. อุปกรณ์ดับเพลิง**	1. มีอุปกรณ์ดับเพลิงที่จำเป็นตามลักษณะของห้องปฏิบัติการในจำนวนที่พอเหมาะและเพียงพอ ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมมองเห็นได้ชัดเจน 2. มีป้าย/สัญลักษณ์แสดงที่เก็บอุปกรณ์ดับเพลิง สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งกีดขวาง สามารถหยิบใช้งานได้สะดวก 3. มีวิธีการใช้/คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง 4. สะอาด ไม่มีคราบสกปรก ฝุ่นละออง	งานอาคารสถานที่ และเจ้าของ ห้องปฏิบัติการ		

หมายเหตุ **ไม่ดำเนินการประเมิน 5ส เนื่องจากมีพื้นที่ใหญ่ เห็นควรให้เป็นความรับผิดชอบของทีมกรรมการที่เกี่ยวข้องความปลอดภัย

ปรับปรุงล่าสุด 7 ตุลาคม 2565